



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

137. An si extra tempus Divinorum Officiorum possit Canonicus, seu  
Præbendarius expedire negotia propriæ Ecclesiæ, in cujus utilitate abest,  
licitè accipiat distributiones? Et an Canonicus ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)



RESOL. CXXXV.

An Canonicus, qui abest à Choro sine causa animò amittendi distributiones, tempore absentia correspondet, peccet mortaliter?

Et an Canonicus qui ad Chororum non accedit, sed privatum Divinum Officium recitat, peccet tantum venialiter, etiamsi in Choro quatuor tantum assistant?

Ex p. a. r. 12. Ref. 31.

Affirmative respondent Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 10. n. 17. & c. 13. num. 5. Garcia de benef. tom. 1. part. 3. cap. 2. n. 19. & seg. Filluc. tom. 2. tract. 3. c. 7. num. 207. Squillante de oblig. Cler. part. 1. ad. 1. n. 57. & alij, afferentes Canonicos, & obtinentes dignitates, seu portiones, non posse tuta conscientia, nisi per tres, vel quatuor dies, abesse à Choro, vel ita tempus à Concilio Tridentino permissum; & Garcia, pro hac sententia, adducit tres Cardinalium declarationes.

1. Hæc opinio videtur mihi probabilior. Sed quia multi de hoc nullum sibi conscientia scrupulum faciunt, ut à peccato illos immunes faciamus, dicendum est, contrariam sententiam esse probabilem, & ita illam vocat, licet oppositam teneat, Martinus Bonacina de Horis Canon. disp. 2. q. 1. punct. 2. num. 3. post Sylvestrum, Caietanum, & alios quam etiam sententiam absolute docuit Regin. in pract. tom. 2. lib. 18. c. 13. n. 176. in fin. cum limitatione, nisi talis absentia à Choro efficiatur per contempum, aut ob eam Officium Divinum non diceretur in Ecclesia, aut saltem non diceretur eam debita solemnitate. Ex his apparet Canonicum, qui ad Chororum non accedit, sed privatim Divinum Officium recitat, peccare tantum venialiter, etiamsi in Choro tantum quatuor assistant; nam ut notat Carolus Macignus tractatu de Horis Canonicis, cap. 56. num. 24. quatuor Canonici sufficiunt ad constituendum Chorum.

RESOL. CXXXVI.

An Præbendatus peccet mortaliter, si à Choro abest, etiamsi cedat distributionibus?

Et an Præbendatus submissa voce recitans suam partem, vel non recitans, sed solum attendens ad partem, quam alius Chorus recitat, lucretur divini partem distributionem?

Et an tres, vel quatuor dies in anno absentia à Choro non constituunt culpam mortalem in Præbendato, absque tribus mensibus in anno à re, illis concessis absentia à Choro? Ex p. 4. tract. 4. & Misc. Ref. 17.

Respondent affirmativè, etiamsi cedat distributionibus, & propter eius absentiam officium non dimittatur, nec sine decem solemnitate celebretur. Ita Valquez opus. de benef. cap. 4. art. 2. ad. 1. n. 182. Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 10. num. 17. & c. 13. n. 1. & seg. Bonacina de Hor. Canon. disp. 2. q. 1. punct. 2. n. 1. & alij, quos citat, & sequitur Castrus Palaus tom. 2. disp. 3. punct. 2. num. 3. ex multis rationibus, quas ipse adducit.

2. Sed contrarium tenet Sylvester verb. Hora questione 2. Caietanus §. 5. Angelus numero 21. Navarrus de orat. capit. 1. numero 14. Macignus de Horis Canon. capit. 56. numero 34. Barbosa de potest. Episcop. part. 3. allegat. 53. num. 181. & Valentia tom. 3. disp. 6. quasi. 2. punct. 10. §. 6. unde puto utram-

que sententiam probabilem esse, ut ego alibi etiam docui.

3. Nota tamen, stando etiam in sententia affirmativa, tres, vel quatuor dies in anno absentia à Choro non constituunt culpam mortalem in præbendato, quanquam à iure conceditur absentia à Choro tribus mensibus in anno. Ita Bonacina, Suarez, Castrus Palaus & c. citatis.

4. Nota etiam, quòd Præbendatus submissa voce recitans suam partem, vel non recitans, sed solum attendens ad partem, quam alius Chorus recitat, lucretur, secundum probabilem opinionem, mediam partem distributionum. Ita Suarez de Relig. tom. 2. lib. 4. c. 12. n. 18. Navarra de rect. lib. 1. cap. 2. num. 222. Cenedus collect. 15. num. 6. ad 6. & alij, quos citat, & sequitur Bonacina disp. 1. quasi. 3. punct. 2. §. 1. n. 17. licet etiam probabiliter contrariam sententiam teneat Castrus Palaus tom. 2. disp. 3. punct. 4. n. 5. & Olinarius Bonartius de Hor. Canon. lib. 2. cap. 23. n. 9. & seg.

Alibi ibidem. Sup. hoc in Rel. præterita §. 1. & supra in Ref. §. 5. vlt.

Sup. contentore, in hoc §. supra in Ref. 130. per totam, & si placet lege alias Ref. eius annotationum.

RESOL. CXXXVII.

An si extra tempus Divinorum Officiorum possit Canonicus, seu Præbendatus expedire negotia propria Ecclesie, in cuius utilitate abest, licite accipiat distributiones?

Et an Canonicus dispensatus in ætate etiam lucretur distributiones?

Idem est, si Canonicus ordine sacro initiatus non sit, si assistat in Choro; & aliud est quoad vocem in Capitulo, qua requiritur saltem Ordinem Subdiaconatus.

Et notatur, quod distributiones percipit Canonicus assistens Choro, & divinis Officiis, licet non sedeat in proprio stallò, nec sit indutus vestibus solitis.

Item lucretur distributiones Canonicus, si desinat Horis Canonicis assistere, propter aliquam iustam causam; propter recipiendum hospitium; vel si vadat barbam & ex aliis multis causis, que in textu huius Resolutionis explanantur, quas pro casibus contingendis in promptu tenet, quia quotidiana sunt pro supradictis Præbendis circa lucrationem distributionum. Ex p. 10. n. 16. & Misc. Refol. 54.

§. 1. Negativè sententiam docent plures, quos citat, & sequitur Moneta de distrib. p. 2. quasi. 5. num. 43. Sed ego contrariè sententiæ adhaereo; tum quia Beneficiarius re vera tempore Divinorum Officiorum est occupatus in evidenti utilitate Ecclesie, ac proinde ei debentur distributiones iuxta privilegium contentum in cap. Vinco: quod privilegium esset sine dubio nullum, aut minimum, si occupati in evidenti utilitate Ecclesie tenerentur prævenire, aut postponere, ut possent se servare indemnes: quin potius præ cæteris grauantur, ut potè, qui, aliis vacanti bus, tenerentur laborare in utilitatem Ecclesie, & præterea Choro assistere, æque ac alij. Et ita docet Bonacina de Hor. Canon. disp. 2. quasi. 5. punct. 1. num. 16. cum aliis.

Sup. hoc primo in rom. 5. r. 5. ex doct. & in Ref. 5. cur. in prope fidem, à vers. tum quia à Bonacina.

2. Notandum est hic obiter primò quod Canonicus dispensatus in ætate etiam lucretur distributiones, nam dispensatus circa principales est etiam dispensatus in accessoriis; Ita Moneta 2. de distrib. quasi. 19. n. 44. Bonacina de Horis Canon. quasi. 3. punct. 4. & 5. & novissimè ita declaratum per Congregationem Cardinalium Interpretum Concilij Tridentini. Et idem procedit, si Canonicus ordine sacro initiatus non sit, nam quoad distributiones sufficit



assistentia in Choro, nisi aliter consuetudine, aut statuto fuerit introducendum, & obseruatum, ex Clement. 2. de *uic. & qualitat. obseruanti.* Moneta 2. de *distib. q. 19. n. 3.* Bonacina, d. q. 2. punct. 2. n. 1. & 2. Quidquid de non ipitatio ordinis Canonici annexo, uiderit Moneta *ibid. q. 20. n. 3. 1.* At hoc procedit quoad capiendas distributiones, aliud quidem est quoad uocem in Capitulo, quæ requirit saltem Ordinem Subdiaconatus, ut in *d. etat. & qualitat.* Moneta, 2. de *distibut. q. 20. num. 5.* Bonacina, punct. 3. ex num. 5. citato loco, ubi n. 7. aliud admittit in conuocando Capitulo, si ille, cui hoc incumbit, ordinem Sacrum non habebat, quia non est actus iurisdictionis.

3. Nota Secundò, quod distributiones percipit Canonicus assistens Choro, & Diuinis Officiis, licet non sedeat in proprio stallo, nec sit indutus uestibus solitis, nisi aliud statuto, aut consuetudine seruetur; ita Moneta 2. *distibut. q. 19. ad fin.* Bonacina, de *Horis Can. q. 4. punct. 2. n. 1. 4.* Castro Palao, 2. tom. tract. 7. disp. 3. punct. 5. n. 3.

4. Nota Tertio, quod Canonicus lucrabitur distributiones, si desinat horis Canonicis assistere propter aliquam iustam causam, ut si excuset propter recipiendum hospitem, uel quod radat barbam, & ex aliis causis, de quibus in sequentibus; ita speciatim loquendo, docent Nauarr. *cap. quando, sine tract. de Orat. & Horis Canonicis. c. p. 5. n. 21.* in Latino ( licet in Hispano n. 19. contrarium uoluerit ) quem sequitur Sanchez 2. *consl. moral. c. 2. d. 97. n. 2.* qui loquuntur, non solum dum uere tempore horarum deoccupatur illis in causis; uerum dum differit occupationem illam, nempe radere barbam, & recipere hospitem, &c. ad tempus extra horas, ut si ad noctem, nam, & tunc putant non teneri ad restitutionem distributionum, quia causa in se uera fuit, & si translata ad aliud tempus, nihil tamen detrahit cultui Diuino, quæ opinio probabilis est, ualde æqua, & notabilis. Ita Escobar *tract. de Hor. Can. q. 5. n. 80* qui etiam notat, infirmitatem esse iustam causam, ut distributiones lucrèntur, & idè Canonicus illas lucrabitur, si ad Ecclesiam se conferre non potest ob debilitatem crurum, seu tibiarum, ex Moneta, 2. *part. 9. 6. n. 16.* Menoch. *de arbit. casu 60. num. 14. & seq.* Bonacina, 1. de *Horis Can. q. 3. punct. 1. num. 13.* Qui ex consilio medici domo non egreditur ob timorem grauis damni, Moneta d. q. 6. n. 8. Qui causa recuperandi vires, uel mutandi aërem aliò se transfert, maxime ex consilio Medici, Bonacina n. 4. & 5. Qui prodragram patitur Bonacina *sub d. n. 13.* Barbosa de *Canonic. c. 24. n. 3. & de iure Ecclesiast. 3. part. c. 12. n. 58.* Moneta 2. de *distibut. q. 6. n. 8.* Qui causa salutis ad balnea proficiscitur. Trullench. 1. *Decalogi, c. 8. dub. 8. n. 3.* Qui causa celeberrimi Medici, uel salubrioris aëris illuc se confert ex Physici Consilio S. Faust. *lib. 3. de Horis Canonicis.* Qui causa purgandi corpus aut minuendi sanguinem, domi se continet, Trullench. 1. *Decalogi, c. 8. d. 9. n. 2. ubi n. 3.* de eo qui cantu defatigatus à Choro discedit, ut paululum respiret, ex Moneta, & Bonacina, quos citat. Qui cecus est, ex Menoch. *d. casu 60. n. 14. & seq.* Cened. d. q. 1. num. 13. Moneta 16. & à Rota pluries resolutum tradit Barbosa d. *cap. 24. n. 29. & duobus seqq.* & ad Trident. num. 107. Quamuis in rei ueritate mihi non displiceat opinio Sanchez 2. *consl. moral. c. 2. d. 90. num. 7.* dicentis, cecitatem, uel surditatem non præstare causam sufficientem lucrandi in absentia distributiones, quia Choro adesse non nocet huic morbo, & Chorus sua præsentia authorizatur, ex Nauarr. *cap. quando 19. num. 81. & 82.* & tenet notissimè Ioan. Ægid. Trullench. *Decalogi cap. 7. dub. 18. sub num. 8.* Quæ omnia procedunt etiam Cano-

nicus infirmitates nactus fuerit ex propria culpa, nam adhuc consequetur distributiones; ita Sanchez 2. *consl. moral. cap. 2. dub. 91.* plures notissimè cumulat Velasco 1. de *privileg. pauper. quest. 54. num. 15.* Bonacina *supra num. 7.* Barbosa de *Can. cap. 34. num. 35.* Et hoc etiam procedit: quatenus, ita sua culpa obuenerit infirmitas, quod data opera eam procurauit animo se excusandi ab assistentia Chori; adhuc enim in conscientia poterit lucrari distributiones, quia ius infirmitatem respicit, non animum. Ita Bonacina 2. de *Horis Canonicis. d. quest. 5. punct. 1. num. 7.* quem sequitur S. Faust. *lib. 3. de Horis Canonicis. quest. 29.* contra Couarr. 5. *var. cap. 14. num. 8.* Moneta 2. de *distibut. q. 7. n. 11. fin.* Exstimantes, non posse lucrari distributiones, quia in hoc casu culpa fuit præordinata ad casum, & prodesse non debet; Quorum opinio indubia, & certissima est, quoad peccatum, ex illo prauo animo reddendi se impotentem ad non assistendum Choro: at postea, supposita infirmitate, & assistendi impotentia, nullum non assistendo aderit peccatum, & ut probabile est, nec obligatio restituendi, probabilis tamen contrarium iudicium, quia ex suo dolo animo non debet commodum reportare ex iuribus constantibus, & notis. Vide circa idem Garciam de *Benefic. 3. part. cap. 2. num. 363.* Sanchez, 2. *consl. Moral. cap. 2. dub. 91.* Castro Pala. tom. *disp. 3. punct. 9. §. 1. num. 5.* Barbosa. 3. de *iure Ecclesiast. cap. 17. num. 61. & de Canon. & dignis. c. 24. num. 35.*

5. An uerò hæc opinio admittenda sit, esse obuenerit infirmitas tempore quo erat abiens sine iusta causa, & sic dum non poterat percipere distributiones, nam supposita infirmitate, si habeat animum redeundi, & assistendi inuenitur uerè impeditus sua infirmitate; ita satis probabiliter docet Bonacina 2. de *Hor. Canon. quest. 5. punct. 1. n. 6.* probabilis tamen censo contrarium, dum absentia iniusta erat, ut loquimur, fecus si iusta; sic Sanchez 2. *consl. moral. cap. 2. dub. 90. num. 6.* & aliis relatis, Castro Palao, 2. tom. tract. 7. disp. 3. punct. 9. §. 1. num. 6.

## RESOL. CXXXVIII.

An Pensionarius teneatur sub peccato mortali dicere Officium paruum Beate Virginis?

Et docetur consuetudinem esse optimam legis interpretem.

Et quaritur, an omnes pensiones possint uendi pro libito absque licentia Summi Pontificis? Ex p. 10. tr. 16. & Misc. 6. Ref. 94.

§. 1. Noster Pater Marteus Vidal auctor quidem, ut sæpius dixi ingeniosus, & doctus negotium sententiam docet in *Area Theol. Moral. de Ind. Inquis. num. 45.* ubi sic ait: Respondetur primo, hanc Pij V. Constitutionem obligantem Clericos pensionarios ad Officium B. Virginis pluribus in locis non esse receptam, quia à plurimis ignoratur, uel etsi sciat, non est in praxim unquam detestata sentis, & affirmat Lessius *lib. 2. cap. 35. dub. 22. num. 129.* Insuper uidetur non obligare ad sui obsequium sub mortali, tum quia nullum uerbum præcipuum continet: tum quia odia sunt restringenda & non amplianda, *cap. odia, de reg. iur. in 6. tum quia in pœnis semper benignior interpretatio est facienda, tum quia, ut doctores ferè communiter docent, non omnia, quæ continentur in iure Canonico obligant sub mortali, tum etiam quia legis Ecclesiasticæ intentio est, non iniicere laqueos animabus, sed ad ædificationem corporis mystici Christi Domini promouere: ac idè, ut plurimum non obligat sub mortali;*